

УДК 35:351:502(477)

Г. В. Старикова,
аспірант 4 курсу навчання кафедри регіональної політики,
Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
ORCID ID: 0000-0001-7855-0801

DOI: 10.32702/2306-6814.2022.15—16.167

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ДОСВІДУ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

G. Starikova,
Postgraduate student of the 4th course of study of the Department of Regional Policy,
Educational and Scientific Institute of Public Administration and Civil Service of Taras Shevchenko Kyiv National University

SYSTEMATIZATION OF EXPERIENCE FOR EFFECTIVE IMPLEMENTATION OF THE PROCESS OF DEMOCRATIZATION OF PUBLIC ADMINISTRATION AT THE REGIONAL LEVEL

Посилення процесі демократизації публічного управління та громадянського суспільства зумовлюють необхідність підвищення ефективності впровадження процесу демократизації публічного управління на регіональному рівні. Вагомого значення в даному контексті набуває зарубіжний досвід демократизації публічного управління на регіональному рівні, який характеризується комплексністю підходів, систематизацією методів та дієвістю результатів взаємодії органів публічної влади, політичних партій та громадськості. У статті проаналізовано особливості взаємодії органів публічної влади із інститутами громадянського суспільства, визначено основні принципи демократизації публічного управління на регіональному рівні в країнах Європейського Союзу, окреслено основні аспекти взаємодії політичних партій із органами державної влади на регіональному рівні в Польщі, Болгарії та Естонії, досліджено моделі побудови взаємовідносин органів державної влади на регіональному рівні із громадянським суспільством, здійснено моніторинг законодавчого регулювання фінансування діяльності політичних партій в країнах Європейського Союзу на регіональному рівні, виявлено особливості забезпечення прозорості фінансування та використання грошових коштів політичними партіями на регіональному рівні в країнах Європейського Союзу, доведено, що взаємодії органів публічної влади з політичними партіями в країнах Європейського Союзу, Великобританії та США є більш досконалою ніж в Україні, запропоновано на основі результатів дослідження особливостей механізму громадського контролю за діяльністю органів державної влади на регіональному рівні в країнах Центральної та Східної Європи методи його удосконалення в Україні.

Strengthening the process of democratization of public administration and civil society necessitates the need to improve the effectiveness of the implementation of the process of democratization of public administration at the regional level. In this context, the foreign experience of democratization of public administration at the regional level, which is characterized by the complexity of approaches,

the systematization of methods, and the effectiveness of the results of the interaction of public authorities, political parties, and the public, is of great importance in this context. The article analyzes the peculiarities of the interaction of public authorities with institutions of public society, defines the main principles of democratization of public administration at the regional level in the countries of the European Union, outlines the main aspects of the interaction of political parties with state authorities at the regional level in Poland, Bulgaria and Estonia, examines the construction models relations of state authorities at the regional level with civil society and it was established that Ukraine belongs to the continental European model, the monitoring of the legislative regulation of the financing of the activities of political parties in the countries of the European Union at the regional level was carried out, it was established that in most countries such financing is of a private nature and is carried out at the expense of individuals and legal entities, the peculiarities of ensuring the transparency of funding and use of funds by political parties at the regional level in the countries of the European Union were revealed, It is concluded that the interaction of public authorities with political parties in the countries of the European Union, Great Britain and the USA is more perfect than in Ukraine, which is due to the higher level of democratization of society in them and the increased activation of the activities of political parties. activities of state authorities at the regional level in the countries of Central and Eastern Europe, methods of its improvement in Ukraine.

Ключові слова: демократизація, публічне управління, політичні партії, органи публічної влади, громадянське суспільство.

Key words: democratization, public administration, political parties, public authorities, civil society.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Проблеми забезпечення ефективної взаємодії органів публічної влади з політичними партіями в Україні зумовлюють необхідність пошуку шляхів вирішення та налагодження співпраці на засадах демократії. Прагнення України інтегруватися до світового простору та стати повноцінним членом Європейського Союзу вимагають від неї дотримання європейських норм демократичного державотворення та визначених європейських стандартів, які усталені у країнах Європейського Союзу. Встановлено, що найефективнішим способом забезпечення демократії та впливу на процеси публічного управління є створення політичних партій та їх злагодження взаємодія із громадськістю й органами державної влади. При цьому активна діяльність політичних партій розцінюється як інструмент сталої демократії публічного управління, а ефективність політики країн Європейського Союзу істотно залежить від забезпечення широкої громадської участі на всіх рівнях державної влади, що дозволяє підвищувати якість політичних рішень на регіональному рівні з урахуванням потреб населення, усіх можливих альтернатив та потенційних наслідків таких рішень.

Очевидно, що країни Європейського Союзу позиціонують позитивний досвід у сфері взаємодії органів державної влади регіонального рівня із політичними партіями та громадськістю, про що свідчить сталий розвиток суспільства, покращення умов життя та високий рівень взаємної довіри. На підставі зазначеного можна стверджувати, що демократичні перетворення публічного управління потребують надійного підґрунтя, яким виступають розвинуті інститути громадського суспільства, активізація діяльності яких залежить від демок-

ратичного узгодження інтересів соціальних груп й органів державної влади, а також визнання постулатів європейської ідентичності.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідження основних проблем ефективного впровадження процесу демократизації публічного управління на регіональному рівні перебуває у центрі уваги як науковців, так і практиків впродовж тривалого періоду часу та відображають актуальні аспекти. Вагомого значення в науковому дискурсі набувають напрацювання О. Кириленко та О. Кириленко [1], які дослідили участь громадян у регіональному управлінні та оцінили рівень її демократизації. Водночас, С. Лізаковська [2] виявила особливості взаємодії органів публічної влади із інститутами громадського суспільства та здійснила їх порівняльний аналіз в країнах Центрально-Східної Європи. Заслугою науковиці є деталізація механізму громадського контролю та визначення його ефективності щодо діяльності органів державної влади на регіональному рівні в країнах Центральної та Східної Європи.

Поглибивши наукові погляди попередніх дослідників, Б. Дзюндзюк [3] встановив взаємозв'язок ефективності взаємодії органів публічної влади із громадськістю при використанні інноваційних цифрових технологій та відзначив позитивний вплив процесу діджиталізації публічного управління на регіональному рівні у високо розвинутих країнах світу.

О. Гостева [4] стверджує, що національна система демократизації публічного управління на регіональному рівні потребує адаптації та гармонізації із європейською, яка позиціонує позитивний досвід взаємодії

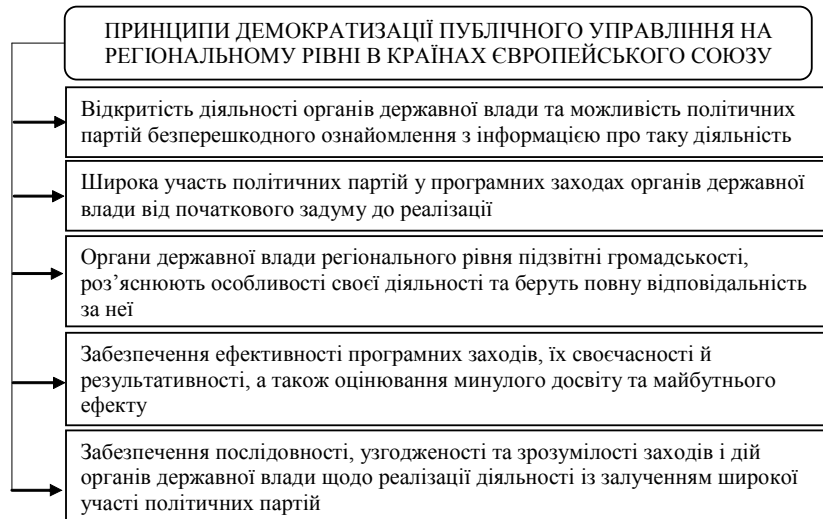

Рис. 1. Принципи демократизації публічного управління на регіональному рівні в країнах Європейського Союзу

Джерело: сформовано автором.

органів державної влади та громадських організацій та особливу роль в такій взаємодії відводить політичним партіям, які вважає посередником між цими суб'єктами.

Погоджуючись із О. Гостевою, О. Чебаненко та Д. Ковриженко [5] вважають, що політичні партії чинять істотний вплив як на органи публічної влади, так і на громадськість та являються рівноправним суб'єктом їх взаємодії. При цьому науковці переконані, що діяльність політичних партій потребує удосконалення, активізації та модернізації відповідно до принципів забезпечення демократизації публічного управління.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

В сучасних умовах посилення процесів демократизації надзвичайно важливого значення набуває забезпечення ефективного впровадження процесу демократизації публічного управління на регіональному рівні. Тому систематизація міжнародного досвіду та оцінювання можливостей його адаптації до умов національ-

ної системи впровадження процесу демократизації публічного управління на регіональному рівні є надзвичайно важливим.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Успішний європейський досвід взаємодії органів публічної влади з політичними партіями досягнутий лише завдяки посиленню та активізації громадської участі в політичному процесі та забезпеченню відкритості й прозорості публічного управління на регіональному рівні. Встановлено, що в країнах Європейського Союзу сформовано та закріплено принципи демократизації публічного управління на регіональному рівні, основні із яких відображено на рис. 1.

Потреба демократизації публічного управління та особливий акцент на взаємодії органів публічної влади з політичними партіями особливо загострилася на території тих країн, які за територіальним розташуванням

Рис. 2. Основні аспекти взаємодії політичних партій із органами державної влади на регіональному рівні в Польщі, Болгарії та Естонії

Джерело: сформовано автором.

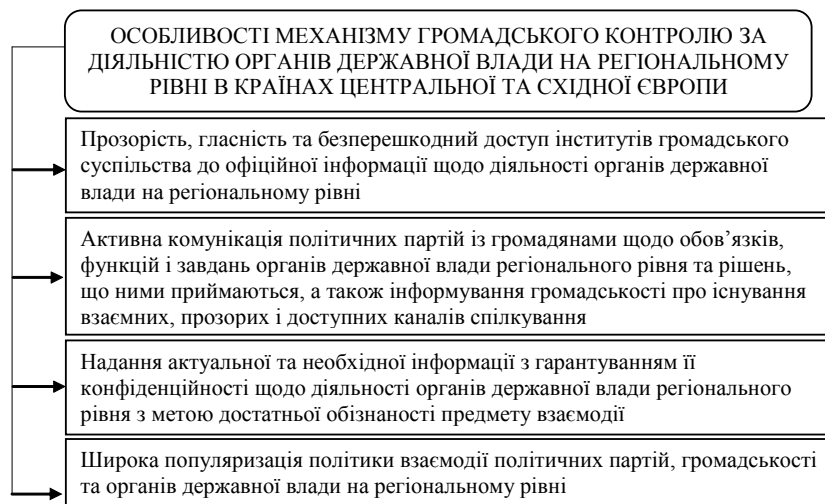

Рис. 3. Особливості механізму громадського контролю за діяльністю органів державної влади на регіональному рівні в країнах Центральної та Східної Європи

Джерело: [2, с. 3].

відносяться до країн Центральної та Східної Європи, оскільки там недостатньо врегульованими залишаються проблеми функціонування малих громад, забезпечення їх ресурсами та надання бюджетної підтримки. Зокрема такі країни як Польща, Болгарія та Естонія [2, с. 3] на рівні своїх регіональних одиниць використовують різні специфічні інструменти, а органи державної влади на рівні регіону зобов'язані мати достатній потенціал для реалізації власних функцій, що спрямовані на тісну взаємодію із громадськістю. Успішність позитивної практики демократизації публічного управління на рівні територіальних одиниць Польщі, Болгарії та Естонії пов'язана із забезпеченням ефективної взаємодії, розвиток механізмів публічних консультацій та зі зміцненням взаємної довіри, основні аспекти чого представлено на рис. 2.

При цьому, у більшості країн Центральної та Східної Європи ефективним є механізм громадського контролю, який побудований та відкритості й прозорості діяльності органів державної влади регіонального рівня та їх публічності щодо звітності перед громадськістю. Особливості механізму громадського контролю за діяльністю органів державної влади на регіональному рівні систематизуємо на рис. 3.

В цілому, європейська практика взаємодії органів публічної влади з політичними партіями є позитивною та прийнятною для реалізації в Україні. Її адаптація у вітчизняних умовах значною мірою залежить від якості та ступеня розвиненості інформаційного суспільства та спроможності держави провести якісне реформування політичної сфери.

Якщо розглядати основні моделі побудови взаємовідносин органів державної влади на регіональному рівні із громадянським суспільством (табл. 1), то в міжнародній практиці виділяється три основні моделі: континентально-європейська, англо-американська та азіатська.

Зауважимо, що в контексті європейського вектору соціально-економічного й суспільно-політичного розвитку України найбільш прийнятною в умовах сьогодення є континентально-європейська.

Очевидно, що у різних країнах принципи організації взаємовідносин органів державної влади на регіональному рівні із громадянським суспільством відрізняються своєю специфікою та характеризуються особливостями функціонування. До прикладу, у Великобританії така взаємодія особливо активна та злагоджена щодо вирішення проблем сфери культури, освіти, відпочинку та соціальних послуг, а політичні партії усталено виконують функцію ініціаторів різних суспільних рухів.

Натомість політична система Франції характеризується як найбільш демократична, а її організаційно-правові механізми системи публічного управління мають багато спільних рис із Україною, що пов'язано із тим, що державотворення України як незалежної й суверенної країни відбувалося на досвіді Франції [4]. Відповідно, реформування системи публічного управління на регіональному рівні проводилося на підставі адаптації позитивної практики Франції, внаслідок чого спостерігається перерформатування фундаментальних та створення нових принципів публічного управління. Як наслідок, стало можливим:

- 1) об'єднання зусиль щодо модернізації соціального діалогу між політичними партіями, громадськістю й органами державної влади регіонального рівня на засадах демократії;
- 2) удосконалення стратегії підзвітності з основним акцентом на забезпеченні автономії управління;
- 3) проведення незалежної громадської оцінки регіональної політики.

При цьому, недостатньо врегульованими та досі не вирішеними як у Франції, так і в Україні залишається питання ускладнених бюджетних процедур та адміністративного контролю, вирішення яких сприятиме активізації співробітництва між громадськістю та органами державної влади регіонального рівня.

Досвід функціонування політичної системи Німеччини задекларував такий факт, що політичні партії, значна кількість членів яких є іноземцями та входять до складу благодійних фондів, мають обмежений доступ до політичної діяльності, що обґрунтовується високим рівнем ризику зовнішній і внутрішній безпеці країни та

її структурним територіальним одиницям. Вирішення різних проблемних питань у Німеччині проводиться шляхом гнучкого використання громадських організацій, що спеціалізуються на розробленні проєктів в конкретній сфері, фінансування яких здійснюється з державного бюджету.

Порівняння особливостей взаємовідносин органів державної влади на регіональному рівні із громадянським суспільством дає підстави стверджувати, що країни Західної Європи більш ефективно ведуть діяльність в даному напрямку, ніж країни Східної та Центральної Європи. Розрив між державою та громадськістю у країнах Західної Європи значно нижчий та стримується завдяки виробленню ефективних стратегій їх взаємодії, удосконалення правових документів та посилення культурної складовою. Що стосується країн Центральної та Східної Європи, то тут існує низка проблем, пов'язаних із подоланням наслідків існування тоталітарних та авторитарних режимів та специфічними політико-інституціональними умовами.

Вагомого значення за таких умов набуває спрощення процедури громадського контролю за діяльністю органів державної влади регіонального рівня у високо розвинутих країнах Європейського Союзу, додаткові вимоги до якого забезпечені Лісабонським договором та передбачають високий рівень відкритості, транспарентності й поширюваності інформації щодо діяльності органів публічної влади, здійснення публічних обговорень з усіх питань діяльності, реалізацію права громадян на доступ до документації.

Цікавим виявляється досвід Канади щодо забезпечення взаємодії органів публічної влади з політичними партіями, який передбачає активне залучення політичних партій до вирішення нагальних проблем на рівні муніципалітетів та місцевих громад та розглядаються як джерело додаткового інформування громадськості, а тісна взаємодія із органами державної влади дозволяє підвищити ефективність діяльності муніципалітетів та результативність прийняття ними рішень. Канадська практика забезпечення взаємодії органів публічної влади з політичними партіями підтверджує гіпотезу, що залучення політичних партій до планування регіонального розвитку на ранніх етапах сприяє підвищенню продуктивності використання усіх наявних ресурсів та економії часу. Зауважимо, що органи державної влади регіонального рівня зобов'язані використовувати участь громадськості при розробленні й реалізації планів розвитку, що активно сприяє процесам розвитку демократизації публічного управління. На сучасному етапі, в Канаді політичні партії беруть активну участь у таких сферах як політична реструктуризація та економічний розвиток.

Таблиця 1. Основні моделі побудови взаємовідносин органів державної влади на регіональному рівні із громадянським суспільством

№ за/п	Модель побудови взаємодії	Група країн	Характеристика моделі
1.	Континентально-європейська	Країни Західної, Центральної та Східної Європи	Наявність наддержавних інститутів (Європарламенту, Єврокомісії, Європейського суду), рекомендації яких є обов'язковими для виконання усіма країнами Європейського Союзу; високий рівень інтеграції країн, про що свідчить запровадження єдиної валюти, функціонування загальноєвропейського інформаційного простору, вільне просування інформації й капіталів; жорсткість законодавства щодо інформаційних потоків та відносин у європейському інформаційному просторі
2.	Англо-американська	США, Канада, Великобританія	Сервісне надання громадянам публічних послуг; високий рівень автономності; розвинута система транзакцій; виключення надлишкових функцій органів державної влади регіонального рівня; високо розвинута система інформаційно-комунікаційного забезпечення діяльності органів державної влади регіонального рівня, що дозволяє швидко задовільними потреби громадян та надати офіційну статистичну інформацію в онлайн режимі
3.	Азіатська	Південна Корея, Сінгапур	Побудована на специфічному стилі управління та характеризується параметрами азіатського типу корпоративної культури; багатопартова система публічного управління, побудована за ієрархічним принципом

Джерело: [3, с. 185—190].

Американська модель забезпечення взаємодії органів публічної влади з політичними партіями характеризується автономністю та тісною співпрацею органів державної влади регіонального рівня із громадськістю. Функціонування у США системи представництва дозволяє створювати відповідні інституції, які налагоджують діалог між громадськістю й органами влади з домінуючим пріоритетом захисту прав та інтересів останніх. Взаємодія органів публічної влади з політичними партіями у США на регіональному рівні має свою специфіку двопартійності на рівні федерації, оскільки в даній країні регламентовано утворення функціонування локальних, малих, неосновних політичних партій, а їх діяльність розцінюється як осередок вільного волевиявлення громадян, тобто, як політична компонента громадянського суспільства за відсутності відповідного закону про партії. Питання становлення, визнання та діяльності політичних партій на регіональному рівні у США здійснюється відповідно до норм федерального та місцевого законодавства про вибори.

У США успішно реалізована реформа децентралізації, внаслідок чого політичне життя одних штатів та законодавство про утворення й функціонування політичних партій сильно відрізняється від інших. Більше того, наявність різних політичних партій регіонального рівня та рівня штатів у США дає можливість їх класифікувати за територіальною ознакою, що може стати позитивним досвідом для проведення оцінок партотворення в Україні та тверджень про важливість партій регіонально-

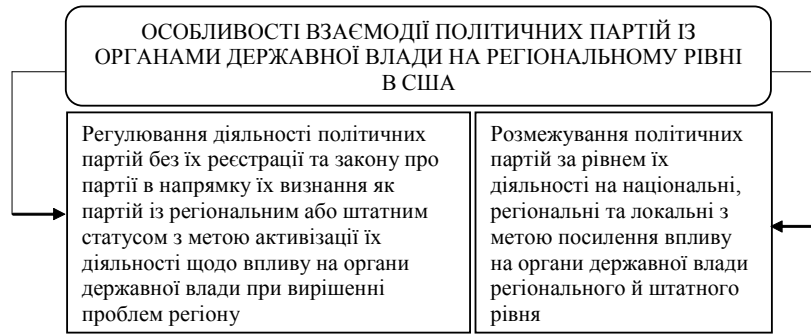

Рис. 4. Особливості взаємодії політичних партій із органами державної влади на регіональному рівні в США

Джерело: сформовано автором.

го рівня особливо в умовах реалізації реформи децентралізації. Основні найважливіші постулати позитивного досвіду взаємодії політичних партій із органами державної влади регіонального рівня систематизуємо на рис. 4.

Тим не менше, демократизація публічного управління передбачає використання різних форм взаємодії органів державної влади та громадськості, які істотно залежать від політичних традицій та особливостей національної правової системи. Більшість європейських країн уже сформували систему нормативно-правового забезпечення функціонування політичних партій в контексті їх взаємодії з органами державної влади.

Проте, окремі країни Європейського Союзу практикують використання органами державної влади на регіональному рівні офіційних інституцій та неформальних механізмів з метою консультування та активізації участі політичних партій у публічному управлінні.

Одним із поширених методів взаємодії органів державної влади на регіональному рівні та політичних партій в європейських країнах є моніторинг діяльності органів державної влади громадськістю, що сприяє підвищенню підзвітності, прозорості діяльності та просування суспільно орієнтованих реформ. Функціонування консультативно-дорадчих органів, зокрема: комітетів, комісій, громадських рад, палат, бюро та ін. позитивно впливає на взаємодію органів державної влади регіонального рівня та громадськості. Серед найбільш відомих консультативно-дорадчих органів, які ефективно провадять діяльність у Європі можна виокремити наступні:

- 1) Економічний і соціальний комітет Європейського Союзу;
- 2) Естонська економічна і соціальна рада;
- 3) Трипартистська рада Республіки Литва;

4) Рада із суспільно-корисної діяльності при Міністерстві з питань праці та соціальної політики Польщі;

5) Економічна й соціальна рада Іспанії;

6) Економічна й соціальна рада Португалії;

7) Економічна й соціальна рада Республіки Болгарія;

8) Національна тристороння соціально-економічна рада при Президентіві України.

Впродовж останніх років особливо інтенсивно розвивається така форма взаємодії органів державної влади на регіональному рівні та політичних партій як краудсорсинг, сутність якого полягає в залученні людських можливостей в онлайн просторі для ефективного вирішення наявних проблем та реалізації проєктів.

Дедалі частіше на міжнародному рівні порушується питання функціонування політичних партій та їх фінансування. Фінансових механізм у різних країнах сформований за індивідуальним принципом та відображає можливості держави. Зокрема, у Італії та Угорщині стоїть заборона на фінансування політичних партій органами, установами та організаціями. У Німеччині та Китаї таких обмежень немає, а Іспанія державне субсидування політичних партій здійснює пропорційно числу голосів, які одержані на виборах.

Досліджуючи проблемні аспекти фінансування діяльності політичних партій в країнах Європейського Союзу на регіональному рівні встановили, що у більшості країн таке фінансування має характер приватного та здійснюється за рахунок фізичних і юридичних осіб. Більше того, у Канаді суб'єкти, що здійснюють індивідуальні грошові вкладення у політичні партії мають додаткові податкові преференції.

Моніторинг законодавчого регулювання фінансування діяльності політичних партій свідчить про те, що у світовому співтоваристві сформовано три моделі фінансування політичних партій, які вважаємо за до-

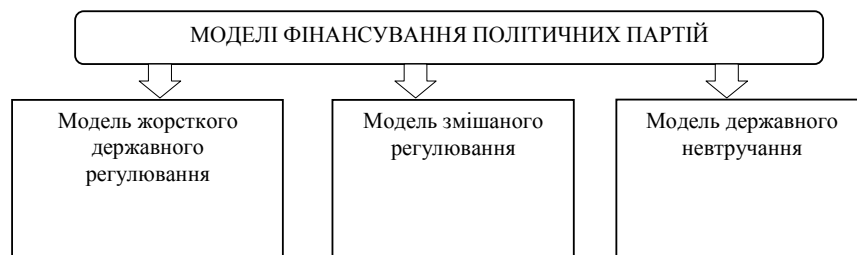

Рис. 5. Моделі фінансування політичних партій

Джерело: сформовано автором.

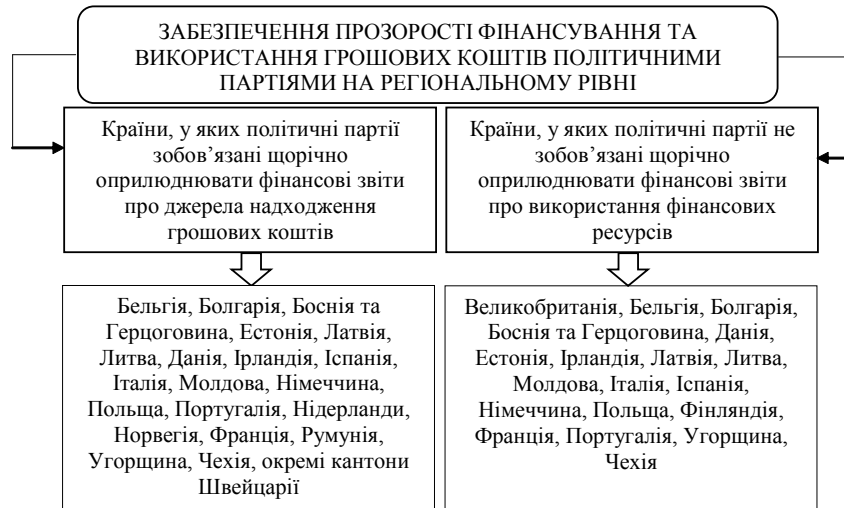

Рис. 6. Забезпечення прозорості фінансування та використання грошових коштів політичними партіями на регіональному рівні

Джерело: [5, с. 16].

цільне відобразити на рис. 5.

При цьому, демократичні країни дотримуються думки, що обов'язок на підтримання політичних партій регіонального рівня повинен бути покладений на державу. Однак, така ситуація призводить до двозначного впливу на діяльність політичних партій: з однієї сторони політичні партії знижують рівень своєї залежності від приватних джерел, а з другої — піддаються посиленому впливу та контролю держави. В даному контексті також виникає проблема незадоволеності платників податків та їх обурення відносно того, що акумульовані податкові платежі використовуються для фінансування діяльності політичних партій. Найбільш оптимальним, на нашу думку, може стати варіант можливості приватного фінансування політичних партій при його жорсткому державному регулюванні. Варто констатувати, що, фактично, усі країни зустрічаються із частими порушеннями законодавства щодо регулювання фінансування діяльності політичних партій, що підтверджує значна частка латентних правопорушень. Тому, важливо, щоб механізм фінансового контролю та звітності політичних партій був досконалим та дієвим. В окремих країнах Європейського Союзу такі контрольні заходи здійснює спеціально уповноважений орган, наприклад, у Австрії функціонує Комісія при Міністерстві внутрішніх справ, в Угорщині — державна рахункова Палата, в Іспанії — Рахунковий трибунал. Що стосується країн американського континенту, то у США та Мексиці ефективні контрольні заходи проводяться Федеральною виборчою комісією.

Крім того, чинне законодавство передбачає жорстку відповідальність за фінансові порушення та зловживання політичними партіями, зокрема, у Франції політична партія може бути позбавлена права одержувати державні субсидії, а у Італії можливе позбавлення волі винних осіб.

Фінансова звітність політичних партій також передбачає відкритість та прозорість, яка публікується в офіційних державних виданнях та є доступною громадянам, а в Німеччині, крім фінансової звітності, політичні партії зобов'язані публікувати звіти про партійне майно, в Австрії та Іспанії — списки пожертв, в Італії — бюджет

партії. Законодавством країн Європейського Союзу передбачено процедуру подання звітів про використання політичними партіями фінансових коштів та встановлені терміни подання таких звітів: в Італії через місяць після закінчення звітного року, в Угорщині не пізніше чотирьох місяців після закінчення звітного року, в Іспанії — не пізніше як через шість місяців, а в Німеччині та Австрії цей термін становить дев'ять місяців.

Досвід функціонування політичних партій в Україні свідчить про наявність істотних проблем в даному напрямку, оскільки ознайомитися із фінансовими звітами політичних партій складно, але можливо.

Безумовно, законодавство країн Європейського Союзу на достатньо високому рівні регулює фінансове забезпечення діяльності політичних партій в контексті їх взаємодії з органами публічної влади на регіональному рівні. Позитивним у даному напрямку є досвід Данії, Швеції, Фінляндії, Австрії, Італії, Португалії, Німеччини та Франції, який варто запозичити та імплементувати в Україні. США у даному питанні також займають передові позиції та зуміли ефективно сформувавши систему фінансової підтримки політичних партій на регіональному рівні.

Окремо варто звернути увагу на практику фінансової підтримки політичних партій регіонального рівня у країнах Азії, Африки та Латинської Америки, де наявний досить великий перелік обмежень, які пов'язані з ступенем розвитком демократії у них та характеризуються ліберальністю підходів до встановлення правил фінансування. Якщо провести порівняльний аналіз між системою фінансування діяльності політичних партій країн Європейського Союзу та США, то вони мають більше спільних особливостей та жорстких обмежень, ніж у країнах Азії, Африки та Латинської Америки.

Крім того, більшість країн забороняє здійснювати фінансування політичних партій суб'єктами господарювання, власниками яких є держава, а також тим суб'єктам, які перебувають у статусі контрагентів в урядових угодах.

Оскільки нами встановлено, що одним із найважливіших принципів демократизації публічного управління є

забезпечення прозорості діяльності органів державної влади та політичних партій, то необхідно визначити, у яких країнах даний принцип реалізується найбільш ефективно. На рис. 6 систематизуємо одержані результати, які відображають групування країн за їх зобов'язаннями щорічного оприлюднення фінансових звітів про джерела надходження та використання грошових коштів.

Як засвідчують одержані результати проведених досліджень, більшість країн Європейського Союзу регламентують зобов'язання політичних партій щорічно оприлюднювати фінансові звіти про джерела надходження грошових коштів. Аналогічну практику запровадили Швейцарія, однак лише в окремих кантонах, Молдова, Боснія та Герцоговина. Що стосується оприлюднення фінансових звітів про використання фінансових ресурсів, то подання такої інформації не обов'язково є у Великобританії, Бельгії, Болгарії, Боснії та Герцоговині, Данії, Естонії, Ірландії, Латвії, Литві, Молдові, Італії, Іспанії, Німеччині, Польщі, Фінляндії, Франції, Португалії, Угорщині та Чехії.

ВИСНОВКИ

Таким чином, проведена систематизація основних наукових підходів щодо застосування зарубіжного досвіду взаємодії органів публічної влади з політичними партіями в Україні дає підстави стверджувати, що в країнах Європейського Союзу, Великобританії та США більш досконалий механізм забезпечення такої взаємодії, ніж в Україні, що зумовлено вищим рівнем демократизації суспільства, посиленням активізації діяльності політичних партій в даних країнах та їх ролі як інструмента сталої демократії публічного управління. Успішність політичної системи країн Європейського Союзу залежить від участі громадськості та політичних партій при прийнятті політичних рішень на регіональному рівні та врахуванні потреб населення.

Література:

1. Кириленко О., Кириленко О. Демократизація участі громадян у регіональному управлінні. Журнал європейської економіки. 2016. Том 15 (1). С. 121—138.
2. Лізаковська С.В. Взаємодія органів публічної влади з інститутами громадянського суспільства в країнах Центрально-Східної Європи. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2019. Вип. 9. URL: DOI: 10.32702/2307-2156-2019.9.24.

3. Дзюндзюк Б. Зарубіжний досвід взаємодії органів влади з громадянами в інформаційному суспільстві. Ефективність державного управління. 2016. Вип. 3 (48). С. 185—192.

4. Гостєва О.М. Європейський досвід взаємодії органів державної влади та громадських організацій. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2017. № 9. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1124>

5. Чебаненко О., Ковриженко Д. Ефективність політичних партій: проблеми та перспективи. Лабораторія законодавчих ініціатив. 2015. С. 1—41. URL: <https://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2015/09/7.pdf>

6. Starykova G. Democratization of Public Administration: a Regional Dimension. Public Administration. 2021. Vol. 9 (5). Pp. 47—54. URL: DOI: 10.15421/152147.

References:

1. Kyrylenko, O. and Kyrylenko, O. (2016), "Democratization of citizens' participation in regional administration", Journal of European Economy, vol. 15 (1), pp. 121—138.
 2. Lizakovska, S.V. (2019), "Interaction of public authorities with institutions of civil society in the countries of Central and Eastern Europe", Public administration: improvement and development, vol. 9. DOI: 10.32702/2307-2156-2019.9.24.
 3. Dzyundziuk, B. (2016), "Foreign experience of interaction between authorities and citizens in the information society", Efficiency of public administration, vol. 3 (48), pp. 185—192.
 4. Gosteva, O.M. (2017), "European experience of interaction between state authorities and public organizations", Public administration: improvement and development, vol. 9, available at: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1124> (Accessed 30 July 2022).
 5. Chebanenko, O. and Kovryzhenko, D. (2015), "Effectiveness of political parties: problems and prospects", Laboratory of legislative initiatives, pp. 1—41, available at: <https://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2015/09/7.pdf> (Accessed 30 July 2022).
 6. Starykova, G. (2021), "Democratization of Public Administration: a Regional Dimension", Public Administration, vol. 9 (5). pp. 47—54. DOI: 10.15421/152147.
- Стаття надійшла до редакції 15.08.2022 р.*

ПЕРЕДПЛАТА

ВИДАННЯ МОЖНА ПЕРЕДПЛАТИТИ З БУДЬ-ЯКОГО МІСЯЦЯ!

— ЧЕРЕЗ РЕДАКЦІЮ (ТЕЛ. 458-10-73);

— ЧЕРЕЗ ДП "ПРЕСА"
(У КАТАЛОЗІ ВИДАНЬ УКРАЇНИ);

— ЧЕРЕЗ ПЕРЕДПЛАТНІ АГЕНТСТВА